

Sztuka pomocą w modlitwie

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

- Wyjaśnienie, czym jest sztuka sakralna w liturgii Kościoła.
- Omówienie, w jaki sposób sztuka sakralna wyraża się w liturgii Kościoła.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest sztuka sakralna;
- tłumaczy, w jaki sposób wyraża się w liturgii Kościoła;
- tłumaczy, jaki wpływ ma na wiarę;
- podaje przykłady najbardziej znanych dzieł sztuki sakralnej w Polsce i na świecie;
- wyjaśnia, na czym polega różnica między sztuką sakralną a sztuką religijną.

Pojęcia i postaci

Sztuka sakralna w liturgii Kościoła.

Wartości

Uwrażliwienie na piękno płynące ze sztuki sakralnej Kościoła.

Metody i środki

Praca z tekstem na podstawie pytań, miniwykład, prezentacja multimedialna (nauczyciel przygotowuje wcześniej przykłady dzieł sztuki sakralnej w Polsce i na świecie, by wyświetlić je podczas lekcji), praca z podręcznikiem, rozmowa kierowana, pytania do pracy z tekstem.

Propozycja realizacji

Modlitwa na rozpoczęcie

Duchu Święty, który oświecasz serca i umysły nasze, dodaj nam ochoty i zdolności, aby ta nauka była dla nas z pożytkiem doczesnym i wiecznym. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Cele lekcji. Nauczyciel podaje cele w języku ucznia: będę wiedział, czym jest sztuka sakralna w liturgii Kościoła; będę umiał wyjaśnić, jaka jest różnica między sztuką sakralną a sztuką religijną.

Metoda – praca z tekstem w podręczniku i rozmowa kierowana. Nauczyciel zapisuje temat na tablicy (lub wyświetla w podręczniku interaktywnym). Prosi o zapisanie w zeszytach tematu oraz pytań z punktu: „Messenger Boży”. Potem odczytuje tekst punktu: „Z życia wzięte” lub wyznacza do tego ucznia.

Następnie zadaje pytania:

- Jak autorka tekstu wspomina swoje pierwsze wrażenie po wejściu do katedry Notre-Dame w Paryżu?
- Skąd pochodzi określenie Francji jako „najstarszej córki Kościoła”?
- Co autorka przeżywała, śledząc na żywo informacje o pożarze katedry?
- Jak autorka tłumaczy fakt ocalenia bezcennych dzieł sztuki i relikwii zbieranych przez setki lat, m.in. korony cierniowej Chrystusa?

Można udostępnić na tablicy interaktywnej informacje z internetu na temat pożaru katedry Notre-Dame w Paryżu.

https://pl.wikipedia.org/wiki/Po%C5%BCar_katedry_Notre-Dame_w_Pary%C5%BCu (dostęp: 7.06.2023).

Metoda – miniwykład. Nauczyciel wyjaśnia, że kultura to całokształt dorobku materialnego i duchowego stworzonego przez człowieka. Należą do niej zarówno dzieła sztuki, systemy filozoficzne i moralne, jak też ideologie i normy zachowań społecznych. Każdy kraj lub region ma swoją historię, a więc także własną kulturę, czyli tradycje, sposób zachowania, zwyczaje, ubiór charakterystyczny dla danej grupy społecznej. Szczególną część kultury stanowi sztuka.

Podobnie jak każda społeczność, tak samo chrześcijanie tworzą własną, specyficzną kulturę. Wyraża się ona m.in. w architekturze, rzeźbie, malarstwie, pieśniach i modlitwach. Dzięki nim łatwiej jest nam się skupić

na modlitwie i skierować myśli do Boga. Mówiąc o kulturze chrześcijańskiej, należy rozróżnić sztukę religijną i sakralną. Pierwsza z nich ma swoje źródła w wierze autora i wyraża jego przeżycia religijne. Jeżeli spełnia ona kryteria ustalone przez wspólnotę wierzących i została dopuszczona do publicznego kultu, staje się wtedy sztuką sakralną. Celem sztuki sakralnej jest przybliżenie Boga człowiekowi. Artyści, którzy tworzyli dzieła używane publicznie w kościołach, często bazowali na nurtach aktualnie obowiązujących w sztuce: na sztuce antycznej, renesansowej, barokowej itd. Zawsze jednak główne treści czerpano z Pisma Świętego lub z żywotów świętych, a przy tym czuwano, żeby dzieła sakralne były zgodne z nauczaniem Kościoła i służyły sprawowanej liturgii. Do dzisiaj przepisy liturgiczne określają ogólnie wygląd kościołów, szat liturgicznych czy obrazów wieszanych w przestroni sakralnej. Jednym z ważniejszych kryteriów oceny danego dzieła jest to, czy służy ono liturgii, modlitwie i skupieniu wiernych. Dodatkowo sztuka sakralna powinna budzić zachwyt nad Bogiem, który jest źródłem wszelkiego piękna, i pragnienie zjednoczenia się z Nim. Wiele dzieł sztuki sakralnej znajduje się w kościołach w całej Europie. Niektóre ze względu na swoją wartość i konieczność konserwacji zostały przeniesione do muzeów. W związku z ich wielką liczbą bardzo trudno wskazać przykłady najcenniejszych dzieł. Każda epoka miała swoich mistrzów, pragnących poprzez sztukę oddać chwałę Bogu. Na pewno w okolicy zamieszkania uczniów znajdują się kościoły, obrazy lub rzeźby, które można zaliczać do tego zbioru.

Metoda – prezentacja multimedialna i praca z podręcznikiem. Nauczyciel prosi uczniów o zapoznanie się z treścią lekcji.

Następnie dzieli klasę na trzy grupy. Zadaniem pierwszej grupy jest napisanie krótkiej notatki na temat architektury sakralnej, drugiej – malarstwa, trzeciej – rzeźby. Po zakończeniu uczniowie prezentują wyniki swojej pracy. Dodatkowo nauczyciel może przygotować prezentację multimedialną na temat najważniejszych dzieł, o których jest mowa w podręczniku, tak żeby uczniowie mogli zobaczyć to, o czym mówili. Po zakończeniu pracy uczniowie samodzielnie lub grupach wykonują wybrane ćwiczenia z podręcznika (punkt: „Praca na lekcji”). Po zakończeniu pracy uczniowie prezentują swoje odpowiedzi.

Podsumowanie lekcji

Kultura chrześcijańska wyraża się w sztuce religijnej i sakralnej. Dzięki niej łatwiej jest nam się skupić w czasie modlitwy i doświadczyć obecności Boga. Ponadto obrazy, krzyże czy rzeźby, które mamy w domach lub miejscach pracy, przypominają nam o obecności Boga w naszym życiu. Naszym zadaniem jest dbanie o dorobek kultury chrześcijańskiej, tak żeby kolejne pokolenia również mogły z niego korzystać.

Modlitwa na zakończenie

Z podręcznika.

Praca domowa

Z podręcznika.

Korelacja z edukacją szkolną

- Muzyka i plastyka:
Sztuka sakralna – przykłady, rozróżnienie między sztuką sakralną a religijną i taką, która nie ma związku z kulturą chrześcijańską.
- Język nowożytny oraz język mniejszości narodowej lub etnicznej:
Słownictwo religijne np. liturgia, sztuka sakralna.